

HANS-VOLDEMAR TRASS
2. 05.1928–14.02.2017

Hans-Voldemar Trass sündis 2. mail 1928. aastal Tallinnas. Lapsepõlvest Nõmmel ja Pääskülas – Harku metsades, rabades, jõeäärsetel, Glehni pargis – pärines tema varajane huvi loodusvaatluste vastu ning pärast Nõmme Gümnaasiumi lõpetamist 1947. aastal asus ta Tartu Ülikoolis bioloogiat õppima, spetsialiseerumisega botaanikale. Ülikoolidiplomile 1952. aastal järgnes samas aspirantuur ja kandidaadiväitekirja kaitsmine 1955. aastal teemal „Lääne-Eesti madalsoode flora ja taimkate“. Doktoriväitekirja teemal „Eesti lihhenofloora analüüs“ kaitses H.-V. Trass 1969. aastal V. Komarovi nimelise Botaanika Instituudi juures Leningradis.

Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks valiti Hans-Voldemar Trass 1975. aastal.

1955. aastal algas H.-V. Trassi töö õppejõuna Tartu Ülikooli taimesüsteematika ja geobotaanika kateedri (hilisem nimetus botaanika ja ökoloogia instituut) õppejõuna. Aastatel 1956–1991 oli ta instituudi juhataja ning kuni emeriteerumiseni 1994 samas kateedris erakorraline professor. H.-V. Trassi teadusuuringud on käsitlenud üldbotaanikat, geobotaanikat, taimeökoloogiat, taimegeograafiat, lihhenoloogiat ja bioloogia ajalugu. Ta juhendas kümneid diplom- ja kandidaaditöid, välipraktikaid ja ekspeditsioone, luges loenguid ja lühikursusi paljudes välismaa ülikoolides.

Hans-Voldemar Trass oli aktiivselt tegev loodus- ja keskkonnakaitse probleemide tõstatamisel Eestis. 1968. aastal lõi ta lihhenoindindikatsioonilise meetodi õhukeskkonna saastatusastme määramiseks ning 1999. aastal meetodi põlismetsade seisundi määramiseks. 1976. aastal koostas ta maailma esimese täieliku ülevaate taimkatteteaduse ajaloo ja arengusuundadest. Ta oli kahel korral (1964–1973 ja 1985–1991) Eesti Loodusuurijate Seltsi president, aastast 1991 aupresident. H.-V. Trassi publikatsioonide arv küünib kuuesajani.

1996. aastal sai Hans-Voldemar Trass riigi teaduspreemia pikaajalise tulemusliku teadustöö eest lihhenoloogia vallas, 1997 valiti ta Venemaa Loodusteaduste Akadeemia välisliikmeks.

1998. aastal autasustati Hans-Voldemar Trassi Valgetähe III klassi teenetemärgiga ja aastast 2006 oli ta Tartu linna aukodanik ja Tartu Suurtähe kavaler.

Pärinedes kultuurilembesest suguvõsast olid akadeemik Trassile südamelähedased ka muusika, kirjandus ja poeesia. Ta oskas ühendada teadust ja kunsti, rõhutas, et loodusteadus, looduskaitse ja kultuur on väga lähedased nähtused. Särava ja mitmekülgse isiksusena avaldas ta rohkesti teatriarvustusi, publitsistikat ning reisikirju, kirjutas luuletusi.

Hans-Voldemar Trass suri 14. veebruaril 2017 Tartus. Ta on maetud Raadi kalmistule.

NIMI	Hans-Voldemar Trass
TEADUSALA	Botaanika ja ökoloogia
UURIMISTÖÖ PEASUUNAD	Üldbotaanika, geobotaanika, taimeökoloogia, taimegeograafia, lihhenoloogia, bioloogia ajalugu
VALIMISAEG	23. märts 1975
AKADEEMIA OSAKOND	Bioloogia, geoloogia ja keemia osakond
ELUDAATUMID	2. mai 1928 Tallinn – 14. veebruar 2017 Tartu
PEREKONNASEIS	Abielus, poeg ja tütar
HARIDUS	1947 Nõmme Gümnaasium 1952 Tartu Ülikool
TEADUSKRAAD	1955 bioloogiakandidaat, Tartu Ülikooli juures, teema: <i>"Флора и растительность низинных болот западной Эстонии"</i> 1969 bioloogiadoktor, V. Komarovi nim. Botaanika Instituudi juures Leningradis, teema: <i>"Анализ лишенофлоры Эстонии"</i> [The analysis and development of the Estonian lichen flora] 1970 professori kutse
TEENISTUSKÄIK	1955–1956 Tartu Ülikooli taimesüsteemaaatika ja geobotaanika kateedri vanemõpetaja 1956–1991 samas kateedrijuhataja (hilisem nimetus Botaanika ja Ökoloogia Instituut) alates 1960 dotsent 1962–1964 doktorantuuris alates 1971 professor 1991–1993 TÜ botaanika ja ökoloogia instituudi erakorraline professor 1994–... emeriitprofessor
TUNNUSTUSED	1976 K. E. von Baeri mälestusmedal

1988 Eesti Teaduste Akadeemia medal
1991 Eesti Loodusuurijate Seltsi aupresident
1992 Rahvusvahelise Lihhenoloogilise Assotsiatsiooni Eric Achariuse nimeline medal
"Pro meritis"
1995 UNESCO rahvusvahelise programmi "Inimene ja biosfäär" Eesti rahvusliku
komitee auesimees
1996 Eesti Vabariigi teaduspreemia
1998 Eesti Vabariigi Valgetähe III klassi teenetemärk
2006 Tartu linna aukodanik

TEADUS-
ORGANISATSIOONILINE
ja ADMINISTRATIIVNE
TEGEVUS

EESTIS:
1964–1973, 1985–1991 Eesti Looduseuurijate Seltsi president

MUJAL:
1958 Vene Botaanikaseltsi liige
1964 Soome bioloogiaühingu "Vanamo" liige
1975 Rahvusvahelise Lihhenoloogiaseltsi liige
1977 Ameerika Ökoloogiaseltsi liige
1982 Rahvusvahelise Taimkatteteaduse Seltsi liige
1997 Venemaa Loodusteaduste Akadeemia välisliige

JUHENDAMISEL
KAITSTUD
VÄITEKIRJAD

DOKTORITÖÖD (nimi, aasta, töö pealkiri, kus kaitstud): 15

MAGISTRITÖÖD (ainult juhendatute arv): ei ole

BAKALAUREUSETÖÖD (ainult juhendatute arv): 35

PUBLIKATSIOONID

TEADUSARTIKLID: 200 (+ 400 populaarteaduslikku ja publitsistlikku artiklit +
mälestusteraamat + 5 populaarteaduslikku brošüüri)

HOBID

Muusika, kirjandus, poeesia